

СЪЮЗ
НА СЪДИИТЕ
В БЪЛГАРИЯ

БЮЛЕТИН №1

**НЕЗАВИСИМОСТТА НА
СЪДЕБНАТА ВЛАСТ Е ГАРАНЦИЯ
ЗА НЕЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ!**

**Май' 2011, Малта, Доклад на делегацията на ЕАС
след проведената "мисия за установяване на
фактите" в България**

В периода 6-8 май 2011 г. в Малта бе проведена среща на Международната асоциация на съдиите /МАС/. На срещата присъства говорителят на ССБ, съдия Нели Куцкова. По време на форума бяха разгледани предварително поставени теми, отнасящи се до актуални проблеми на правосъдието в отделни държави – Сърбия, Унгария, Словакия, Хърватска, Франция. В дневният ред бе включен и Доклад на „мисията за установяване на фактите” в България, във връзка с поисканата експертиза за съдийската

**ПОЛЕЗНО ДА
ЗНАЕТЕ ЗА ССБ:**

**13 секции
940 членове
в цялата страна**

независимост в РБългария, по инициатива и искане на ССБ. Този доклад бе представен от съдия Райснер и съдия Стеенбеек. Първоначално в доклада се препоръчваше той само да бъде публикуван и предоставен на ССБ за оповестяването му в България, но след презентацията Общото събрание на ЕАС единодушно реши, докладът да бъде изпратен от президента Герхард Райснер до председателя на Европейската комисия, до Съвета на Европа и до Венецианската комисия.

/следва пълният текст на Доклада /

ДОКЛАД НА ДЕЛЕГАЦИЯТА НА ЕАС

Посещение в София в периода 27 – 28 януари, 2011

1. *Въведение*
  - 1.1 През 2009 след информация, предоставена от Съюза на съдиите в България (ССБ), докладчик на ЕАС съобщи за съмнителното назначение на Председателя на Апелативния съд в София. По съвет на работна група към ЕАС не бяха предприети по-нататъшни действия от страна на Асоциацията, тъй като не изглеждаше да има някакъв по-голям проблем, с който ЕАС да се занимае.
  - 1.2 Преди срещата на ЕАС в Бордо през месец май 2010 г-жа Нели Куцкова поиска от името на ССБ, в България да бъде изпратена група от наблюдатели. Проблемите, които трябваше да бъдат изследвани, съгласно запитването бяха свързани с това, къде правителството прави опити да въздейства на разпореждания на съда (например създавайки обществени очаквания за налагането на тежки присъди, заплахи по отношение на съдии, които не действат според очакванията на правителството, неадекватно функциониране на Висшия съдебен съвет по отношение изпълнение на задължението му да поддържа независимостта на съдебната система, публично заклеймяване на съдилищата като корумпирани, идеи за законодателни промени относно назначаването на съдии). Посланието на запитването беше, че в България върховенството на закона е в опасност и че принципът за разделението на властите е изложен на риск.
  - 1.3 След връзка със ССБ и проверка на редица документи, г-н Меелис Ерик изготви доклад. Неговото заключение беше, молбата да бъде подкрепена и в България да бъдат изпратени наблюдатели. Препращахме към неговия доклад, който беше Анекс № 1 към доклада на работната група представен на срещата в Дакар през ноември 2010.
  - 1.4 По препоръка на работната група, ЕАС на своята първа

ЦЕЛИ, СТРУКТУРА И ПРИНЦИПИ НА ССБ

*Съюзът на съдиите в България
Е НЕЗАВИСИМА,
ДОБРОВОЛНА и
ПРОФЕСИОНАЛНА
ОРГАНИЗАЦИЯ,
обединяваща съдиите в
България и съдействаща за
защита на техните
професионални,
интелектуални, социални и
материални интереси, за
укрепване на престижа на
съдилищата в България.*

*Дейността си Съюзът
осъществява съобразно
нормите на Конституцията
на Република България,
действащото в страната
законодателство и своите
цели, без да разпределя
печалба.*

ЦЕЛИТЕ на Съюза са:

1. Да обединява съдиите в България в общо цяло за спомагане защитата на техните професионални, интелектуални, социални и материални интереси.
2. Да работи за укрепване на професионалния и обществен престиж на съдилищата в България;
3. Да работи за повишаване на квалификацията на съдиите и да подпомага професионалната им реализация;
4. Да подпомага създаването и приемането на законопроекти, касаещи ефективната

среща по време на Общото събрание, състояло се на 8-ми ноември в Дакар, единодушно взе решение да изпрати мисия за установяване на фактите, която включи делегатите Меелис Ерик (Естония), Герхард Райснер (Австрия), Маартен Стеенбеек (Холандия) и Фаусто Цукарели (Италия). След координиране на времето заедно със ССБ, визитата беше планирана за 27 и 28 януари, 2011 г. Делегацията беше председателствана от г-н Райснер, който към настоящия момент е и Президент на ЕАС.

2. Срещите в София

2.1 Срещите бяха организирани с помощта на г-жа Куцкова и (за срещата с Министъра на вътрешните работи на България), на г-н Карел ван Кестерен, посланикът на Кралство Нидерландия в България и на г-н Андри ван Менс, Секретар по правните въпроси към Посланика. Госпожа Куцкова присъства по време на повечето от срещите на делегацията.

2.2 Бяха проведени следните срещи

* Членове на УС и комисиите и Изпълнителния директор на Съюза на съдиите в България

* Г-н Юри Бюрер Тавание, Съветник към Представителството на Европейската Комисия в България

* Професор Лазар Груев, Председател на Върховния касационен съд

* Г-жа Даниела Доковска, Председател на Висшия адвокатски съвет

* Професор Анелия Мингова, Представяваща Висшия съдебен съвет и двама членове на съвета

* Г-н Карел ван Кестерен и г-н Андри ван Менс (вж. 2.1)

* Г-жа Иванка Иванова, Директор и г-жа Велислава Делчева, експерт, Институт Отворено общество

* Г-жа Маргарита Попова, Министър на правосъдието

* Г-н Цветан Цветанов, Министър на вътрешните работи и г-н Веселин Вучков, Заместник министър на вътрешните работи

* Професор Евгени Петров Танчев, г-н Владислав Петров Славов, г-н Благовест Анастасов Пунев, г-жа Стефка Савова Стоева и г-н Румен Христов Ненков, Председател и съдии от Конституционен съд на Република България

Срещите бяха много информативни и повечето събеседници не се поколебаха да изразят своето критично мнение и да отговорят на въпросите ни.

2.3 В края на посещението на делегацията беше организирана пресконференция, на която присъстваха репортери от няколко вестника, телевизии и радиостанции. Делегацията разказа за срещите, които е имала и даде изявление относно изискванията за върховенството на закона съгласно европейските стандарти; не беше дадено мнение относно положението в България относно върховенството на закона.

дейност на съдебната система;

5. Да съдействува на Министерството на правосъдието и на другите държавни органи при въвеждането на нови методи и средства за усъвършенствуване на съдийския труд;

6. Да поддържа международни контакти със сродни организации, както и с други международни правителствени и неправителствени органи, организации и институции;

7. Да се грижи за проучването и поддържането на историческите правни традиции в Република България, както и на историята на съдилищата.

За осъществяване на своите цели, Съюзът:

1. сътрудничи с организации, институции и физически лица в страната и в чужбина за своевременен обмен на информация;

2. провежда, възлага и финансира изследвания, научни разработки и публикации, свързани с дейността и целите му;

3. организира симпозиуми, семинари, конференции и други национални и международни форуми;

4. публикува и разпространява материали в областта на своята дейност;

5. изгражда и поддържа звена за изследвания и подготовка на кадри, както и за постоянен достъп до информация.

3. *Информация, получена по време на срещите*

Настоящият раздел № 3 съдържа информация получена по време на интервютата с лицата посочени в раздел 2.2. Представената информация е потвърдена поне от два източника.

3.1 По отношение върховенството на закона, традицията в България е все още доста млада и много представители на управлението и обществеността като цяло не разбират в пълнота или не приемат тази концепция. По време на стария режим, прокуратурата беше виждана като пазител на държавата, а съдът почти не беше разглеждан като релевантен. Въпреки промените в правната система, промените в менталитета са много по-малко. Полицията е много силна и много малко зачита закона. Прокуратурата има пропуски по доста дела и понякога е поставена под голямо напрежение от страна на правителството. От време на време адвокати имат склонност да затрудняват чрез неправомерни действия работата по наказателни дела. Въпреки че в медиите съдебната система е широко критикувана, поради липса на разбиране за ролята на съда, много малко оплаквания за корумпирани съдии са били подадени. Качеството на медиите е ниско и съществуват само няколко независими вестника.

Като цяло финансирането на съдебната система изглежда адекватно. Съдилищата са много претоварени. Ефикасността на съдилищата обаче, трябва да бъде подобрена. Административните ръководители имат малък управленски опит. Министърът на правосъдието се опитва стъпка по стъпка да подобри ефикасността.

Наскоро, народни представители са подели инициатива за създаване на специализиран наказателен съд за борба с организираната престъпност, за който се смята, че ще се направи опит да се повлияе върху изхода на делата; някои се страхуват, че правителството ще се опита да манипулира назначаването на съдиите в тези съдилища.

3.2 Системата за назначение и повишение на съдиите и административните ръководители е непрозрачна и, според някои от интервюираните, е обект на непотизъм - особено по отношение на административните ръководители. Поради състава на Висшия съдебен съвет, който е органът, отговорен за назначаването и повишаването на съдиите и прокурорите, назначаването и повишаването на съдиите може да бъде повлияно от членове, които са от прокуратурата или следствието. Някои скорошни законодателни промени направиха процедурата по назначенията по-прозрачна чрез въвеждането на критерии, но както беше казано и по-горе, няма промяна по отношение влияние от страна на други освен на съдиите.

3.3 Много от интервюираните бяха критични към Висшия съдебен съвет (ВСС), за който се приема, че не е достатъчно независим и че не действа като пазител на независимостта на съдебната система. Той не заема позиция или поне не публично срещу правителството. Не ангажира системата, когато предприема

ИСТОРИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Съюзът на съдиите в България (ССБ) е учреден в София на 28 Март 1997 г. Той е приемник на Съюза на българските съдии, учреден през 1919 г. и действал до 1945 г., като неформална професионална организация, обединяваща съдийската общност за защита на професионалните ѝ интереси и обсъждане и решаване на проблемите ѝ.

ЧЛЕНСТВО, ПРАВА И

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА

ЧЛЕНОВЕТЕ НА ССБ

1. Членове на Съюза могат да бъдат всички дееспособни физически лица, които са действащи съдии или са били съдии и не се занимават с търговия, политика, предоставяне на адвокатски услуги, даване на правни консултации, или осъществяванена процесуално представителство, системно или срещу възнаграждение;
2. Приемат устава му, внесли са дължимата встъпителна вноска и работят за

мерки, които често са недостатъчно оправдани. Относно състава на ВСС (членовете представляват съдии, прокурори и следователи) се приема, че не е съгласно международните стандарти като тези на Консултативния съвет на европейските съдии (ССЈЕ). Обикновено членовете, които се избират, са в края на своята професионална кариера в системата и в повечето случаи са получили своето обучение по време на стария режим; ето защо, те често нямат правилна идея относно това каква трябва да бъде тяхната роля. Всяко ново правителство се опитва да повлияе състава на ВСС. Към настоящия момент, парламентът отказва да запълни двете свободни места в съвета. Министърът на правосъдието иска ВСС да има повече правомощия, което се подкрепя от няколко от интервюираните, приемайки обаче, че ВСС ще поеме правилната си роля.

3.4 Настоящото правителство на малцинството взе властта през 2009 и се подкрепя от националистическа партия. В основен приоритет на правителството се превърна борбата срещу организираната престъпност и корупцията и в това отношение бяха предприети редица мерки. Бяха извършени много арести, на които беше дадена широка публичност чрез медиите; представители на правителството – а в някои от случаите и Министърът на вътрешните работи, Цветан Цветанов, изразяваха мнение, че организираната престъпност е понесла тежки удари и че заподозрените трябва да получат дългогодишни присъди лишаване от свобода. В няколко от случаите обаче, съдилищата отхвърлиха искания за задържане под стража, защото приеха, че доказателствата не са адекватни. Повечето от интервюираните подкрепиха тези решения и заявиха, че често качеството на полицейското разследване е ниско. През 2010 г. по няколко повода, министър Цветанов отправи разгневени коментари в медиите относно тези решения, изказвайки предположения, че съдилищата и съдиите са подкупени. Той също така се е обаждал на председатели на съдилища, за да обсъжда с тях (изхода от) дела. През последните няколко месеца, атаките на министър Цветанов срещу съда не са толкова чести, но интервюираните нямаха единно мнение относно причината за това редуциране: дали не е предизвикано от намаляване броя на полицейските разследвания или пък Министърът е променил мнението си.

3.5 ССБ неведнъж е протестирал срещу посегателствата върху върховенството на закона, описани в предходните параграфи и неговата политика в тази посока е оценявана високо от адвокатурата и от съдебната система като цяло. Въпреки че взаимоотношенията между ССБ и Министъра на правосъдието са добри, становищата на ССБ биват игнорирани от правителството, защото надделява влиянието на Министъра на вътрешните работи и на Министър председателя, които не симпатизират на ССБ.

4. *Заключения и съвети към Общото събрание на ЕАС*

4.1 Очевидно е, че нереалистичните очаквания за тежки присъди и предположенията и дори обвиненията на Министъра на вътрешните работи за корупция и липса на компетентност от

постигане целите на съюза.

3. Членуването в Съюза е доброволно.

4. Нови членове се приемат въз основа на писмена молба, отправена до Управителния съвет, чрез Председателя на секцията. Молбата следва да съдържа всички индивидуализиращи данни за кандидата. Управителният съвет се произнася по молбата за членство в първото си редовно заседание, от който момент възниква членственото правоотношение.

5. Членството се прекратява при: едностранно писмено изявление, отправено до Управителния съвет; изключване по решение на Управителния съвет, когато поведението на члена на Съюза грубо злепоставя интересите на последния; системно не изпълнява своите задължения и нарушава Устава; два пъти поред без уважителна причина не присъствува на редовните Общи събрания, смърт или запретяване.

Права на членовете на Съюза:

1. Да участват в работата на Общото събрание;

2. Да избират и бъдат избирани в управителните органи на Съюза;

3. Да участват в дейността на Съюза;

4. Да получават възнаграждение за положен личен труд или извършени услуги, когато това е уговорено изрично;

5. Да внасят пред Управителния съвет предложения и проекти за развитие дейността на Съюза;

6. Да ползуват с предимство

страна на съдиите, излагат на риск независимостта на съдебната система и сериозно нарушават върховенството на закона. Това създава голямо напрежение върху отделния съдия, още повече, че и медиите биват използвани да разпространяват тези обвинения и предположения. Съвсем наскоро, на 15 април, 2011 г., той отново критикува решение на българския съд и то по един агресивен и негативен начин. Относно дело за отвличане, той заяви, че очаква съдът да накаже заподозрените и че усилията на полицията не трябва да отидат напразно, заради провал от страна на съда. Тази линия на поведение на Министъра увеличава – без причина – и без това високото ниво на недоверие, което обществеността има към съдебната система. Още повече, че той не позволява критика по отношение качеството на полицейското разследване, където по думите на много от интервюираните, нивото на работа е под приемливите стандарти. Въпреки че Министърът на вътрешните работи говори за подкупи на съдии, до момента министерството не е подавало оплаквания пред ВСС, който е органът, имащ правомощията да предприема дисциплинарни мерки срещу съдии. Според ВСС, в съдебната система почти няма случаи на корупция.

4.2 Критичните мнения относно състава на Висшия съдебен съвет, липсата на прозрачност при назначенията и повишенията и неговото нежелание да излезе публично в подкрепа на необоснованите атаки срещу съдебната система, са били изразявани и преди в становища и доклади на неправителствени организации, Венецианската комисия и ЕС. Ние подкрепяме намеренията на Министъра на правосъдието да засили позицията на ВСС, но същевременно подчертаваме необходимостта ВСС да подобри качеството и прозрачността на работа и да има готовност да застане пред обществеността в защита на върховенството на закона, включително и на независимостта на съдебната система като цяло и на нейните членове.

4.3 ССБ работи много активно в защита на независимостта на съдебната система и сигнализира за недостатъци в съдебния процес, поставяйки ги на дневен ред пред правителството. Неговите усилия са високо оценени от интервюираните, с изключение на Министъра на вътрешните работи. Въпреки това, правителството често пренебрегва вижданията на съюза. Нашето посещение получи широка публичност. Към момента изглежда да няма нужда от други действия под формата на Резолюция на ЕАС или писмо до Съвета на Европа. Смятаме, че е в интерес на ССБ, обаче, настоящият доклад да бъде публично огласен, за да се даде възможност на ССБ да се възползва от него по начин, който прецени, че би бил подходящ.

27 април, 2011

Меелис Ерик, Герхард Райснер, Маартен Стеенбеек

пред други организации и лица, нечленуващи в Съюза материалната база;
7. Да получават съдействие при организирането на тематични мероприятия като част от дейността на Съюза.

Задължения на членовете на Съюза:

1. Да внесат встъпителната си вноска в едномесечен срок от решението за приемането им;

2. Добросъвестно и в срок да изпълняват задълженията си, възложени им за решаване на конкретни задачи на Съюза;

3. Стриктно да съблюдават правилата на настоящия Устав и вътрешните правила за дейността на Съюза;

4. Редовно да внасят членския си внос.

Съдите, които желаят да станат членове на ССБ, могат да попълнят електронна форма за членство на електронен адрес: <http://www.judgesbg.org/?m=49>.

Ведно с молба в свободен текст, трябва да се изрази и желанието на съдията да съдейства на ССБ в постигането на целите му по Устав. При встъпване в членствено правоотношение със Съюза се заплаща и еднократна встъпителна вноска от 10.00лв. по посочената сметка на Съюза.

МЕЖДУНАРОДНА АСОЦИАЦИЯ НА СЪДИИТЕ

Международната асоциация на съдиите /МАС/ е създадена през 1953 г. в Залцбург /Австрия/ като професионална, неполитическа международна организация, обединяваща не отделни съдии, а национални съдийски сдружения.

ОСНОВНАТА ЦЕЛ на МАС е да пази независимостта на съдиите като основно изискване за изпълнение на техните функции и като гаранция за човешките права и свободи.

Днес нейни членове са 78 съдийски организации от 5 континента.

МАС е организирана в 4 регионални групи

1. Европейска асоциация на съдиите – с членове от 42 държави;
2. Иbero-американска група – с членове от 14 държави;
3. Африканска група – с членове от 12 държави и
4. Група на Азия, Северна Америка и Океания – с членове от 10 държави

МАС има консултативен статут към ООН и Съвета на Европа.

Негови представители участват със същия статут и в работата на органи към Европейската комисия по въпроси на правосъдието.

СЪЮЗЪТ НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ е приет за извънреден член на МАС през 2005 г.

Всяка година през месец април-май се провежда Общо събрание на съдийските организации, членове на Европейската асоциация на съдиите, а всяка есен се провежда годишно Общо събрание на Международната асоциация на съдиите. На тези общи събрания се обсъждат въпроси, свързани със статута и работата на съдиите, проблеми на правораздаването в отделни държави. Вземат се становища на базата на проучванията и анализите, извършени от 4-те изследователски комисии към МАС. На всеки 2 години се избират управителни органи на МАС и на регионалните групи.

На срещата на ЕАС, проведена през месец май 2010 г. в Бордо /Франция/, беше разгледано писмото на ССБ, с което колегите бяха уведомени за непрекъснатите нападки срещу българския съд от страна на представители на изпълнителната власт. Към ЕАС беше отправена молба, в България да бъде изпратена делегация от европейски съдии, които да се запознаят със ситуацията на място.

На годишната среща на МАС, проведена през месец ноември

СЕКЦИИ НА ССБ

Съюзът може да изгражда секции в рамките на едно или повече съдилища. В един съд не може да има повече от една секция. Броят на членовете в секцията не може да бъде по-малък от 7.

Секциите работят въз основа на Устава, решенията на Управителните органи на Съюза и с оглед на конкретните проблеми пред съответния съд или съдилища.

Секциите водят списък на членовете на Съюза с месторабота или местоживеене на тяхна територия, въз основа на подаваната от Управителния съвет на Съюза информация за новоприетите членове.

Членовете на Съюза от всяка секция избират Председател на секцията. Председателите и заместник-председателите на съд не могат да бъдат председатели

в **Дакар /Сенегал/**, след проучване на писмените материали относно състоянието на правосъдието в България, публикации в български и чуждестранни медии, доклади на международни институции, включително и доклади на Европейската комисия, е взето решение за изпращане на „мисия за установяване на фактите” в България. В тази връзка, от ЕАС бе изпратено електронно писмо до ССБ, към което беше приложен списък на институциите и организациите, с които делегатите биха искали да се срещнат – Конституционен съд, председател на ВКС, представляващ ВСС, председател на Висш адвокатски съвет, председател на Правната комисия в Народното събрание, Министър на правосъдието, Министър на вътрешните работи, неправителствени организации, УС на ССБ. В писмото се съдържа предложение, ако ССБ не би могъл сам да ангажира всички институции, да се използва посредничеството на посланика на Кралство Холандия, тъй като докладчик на мисията е съдията Маартен Стеенбеек от Холандия. ССБ уведоми делегатите, че е в състояние да организира срещи с всички посочени лица, с изключение на министъра на вътрешните работи – с оглед на неговото многократно публично демонстрирано негативно отношение към българските съдии. Срещата с министър Цветанов беше организирана от посолството на Кралство Холандия. Посещението на тримата европейски съдии – Герхард Райснер /Австрия/ - президент на ЕАС и вицепрезидент на МАС, Маартен Стеенбеек /Холандия/ и Меелис Ерик /Естония/ се състоя **в края на месец януари 2011 г.** Всички срещи бяха проведени по предварително уточнената програма, с изключение на срещата с председателя на Комисията по правни въпроси при НС /поради възникнала в последния момент невъзможност на г-жа Фидосова да се срещне с колегите/.

Резултатите от проведените срещи и “мисията за установяване на фактите” в България, бяха материализирани в Доклада на ЕАС, оповестен и презентирани на последната среща на МАС в Малта през м.май 2011г.

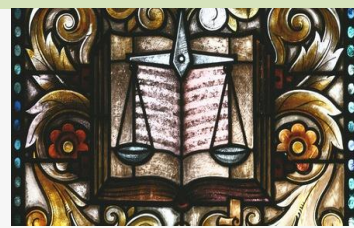
Интернет сайт на МАС: <http://www.iaj-uim.org/>

Май’ 2011, София-Становища и писма на ССБ по национални теми и такива, инициирани от секциите на Съюза

На 16 май 2011 г. Съюзът на съдиите в България изпрати писмо до Европейската Комисия, до еврокомисарите Вивиан Рединг и Сесилия Малстрьом, до Парламентарната асамблея на Съвета на Европа, до комисаря по човешки права към Съвета на Европа Томас Хамерберг, до Консултативния съвет на европейските съдии към Съвета на Европа. В това писмо на 18 страници се направи анализ на конституционното устройство на съдебната

на секции. *Председателите и заместник-председателите на районни съдилища могат да бъдат председатели на секция, ако секцията включва съдиите от повече от един съд.*

Председателите на секции имат 2-годишен мандат.

УПРАВИТЕЛНИ ОРГАНИ НА СЪЮЗА

- 1. **Общо събрание;***
- 2. **Управителен съвет;***
- 3. **Председател на
Управителния съвет;***
- 4. **Изпълнителен
секретар;***
- 5. **Разширен управителен
съвет;***
- 6. **Контролен съвет.***

система в България, на статута на ВСС, на законодателните промени, извършвани от 1991 г. до днес. С писмото ССБ се обръща към адресатите с молба, да бъде извършена „експертиза на независимостта на съда” в България. Към писмото, освен поредица от материали, преведени на английски език, е приложен и докладът на ЕАС. За изготвяне на това писмо и съдържащия се в него анализ в продължение на месеци работи група колеги – членове на ССБ.

/следва – писмото на ССБ за изследване на съдийската независимост в България /

До Представителството на ЕК в България
Вивиан Рединг– Европейски комисар по правосъдие и основни права

Сесилия Малстрьом– Европейски комисар по вътрешни работи

Парламентарната Асамблея на Съвета на Европа
(PACE)

Томас Хаммарберг- Комисар по човешки права към Съвета на Европа

Копие: До Консултативния съвет на европейските съдии (ССЈЕ) на Международната асоциация на съдиите

Копие: До Висшия съдебен съвет

Министър-председателя на Република България
Министъра на правосъдието

Уважаеми госпожи и господа,

Убедени сме в ролята и значението на институциите на Съвета на Европа и на Европейския съюз за утвърждаване на демократичните ценности на правната държава в държавите членки.

Обръщаме към Вас, защото сме сериозно загрижени от наложената вече трайна тенденция в Република България да се засяга авторитета на правосъдието и да се ограничава независимостта на съда. Тази тенденция поставя под съмнение основни демократични принципи, които е недопустимо да са предмет на спор, тъй като имат сигурен статус на фундамент на

Общото събрание на членовете на Съюза е негов върховен орган, който се състои от всички членове на Съюза.

КОМПЕТЕНТНОСТ НА ОС

- 1. изменя и допълва Устава;*
- 2. приема дългосрочни планове, програми и други решения за постигане целите на Съюза;*
- 3. приема бюджета на Съюза и направените в него промени от Управителния съвет;*
- 4. избира и освобождава състава на другите органи на Съюза;*
- 5. взема решение за участие на Съюза в други организации;*
- 6. взема решение за реорганизация и прекратяване на Съюза и за начина на разпределяне на имуществото след прекратяването му;*
- 7. обсъжда и приема баланса и годишния отчет на Управителния съвет и освобождава членовете му от отговорност;*
- 8. отменя решения на другите органи на Съюза, които противоречат на Закона или Устава му.*

Редовни заседания на Общото събрание се провеждат веднъж годишно. Задължението за тяхното свикване е на Управителния съвет.

Общото събрание може да се свика и по искане на 1/10 от членовете му. В случай на отказ от страна на Управителния съвет да извърши действията по свикването му, се прилагат разпоредбите на чл. 139, ал. 1, изречение “последно” от ЗЛС.

правовата държава.

Правилното разбиране на проблема с независимостта на съда в България изисква да се представят накратко процесите на развитие на съдебната реформа през последните двадесет години. Без преглед на историческия контекст, е трудно да се разбере отсъствието на гражданска критичност към нарушеното разделение на властите и липсата на сериозен вътрешен потенциал на съдебната система сама да създаде гаранции за независимостта си.

До 1989 година в България не съществуваше независим съд според демократичните правни стандарти, доколкото съдилищата бяха част от структурата на тоталитарна държава, в която липсваше политически и партиен плурализъм.

През 1991 година бяха приети действащата понастоящем Конституция и Закон за Висшия съдебен съвет, а впоследствие през 1994 година бе приет и първият Закон за съдебната власт. Тези актове регламентираха функциите на Висшия съдебен съвет (ВСС) – върховният административен и кадрови орган на съдебната власт в България, който се състои от съдии, прокурори и следователи.

До 1991 година съдиите и прокурорите се избираха от Народното събрание, а след това – от новосформирани Висши съдебни съвети.

През 1991-1992 година бе направен безуспешен опит за лустрация на съдиите и прокурорите. На основание параграф 5 от преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) от Конституцията и параграф 3 от ПЗР на Закона за съдебната власт (ЗСВ), съдебният съвет извърши преценка на професионалните качества на действащите съдии и прокурори, като отрицателното становище имаше за резултат уволнението на признатите за “непригодни” магистрати. Този процес протече в условията на силна поляризация и политизация на обществото, без ясни критерии и правила, поради което не постигна целената легитимност и демократизация на съдебната система. Още в началото на съдебната реформа беше заложена порочна практика на политическа зависимост, непрозрачност и силна намеса на изпълнителната власт при конституирането и управлението на съдебната власт.

Историята на съществуването на различните състави на ВСС от 1991 до момента е ярка илюстрация за системните недостатъци при функционирането на съдебната власт в България. В този период от общо 5 състава на ВСС, само 2 са завършили пълните си мандати. Спечелилата изборите политическа сила чрез съответни промени в ЗСВ последователно прекратяваше предсрочно мандата на формирания от предишната управляваща партия висш кадрови орган на съдебната власт. При това положение всеки нов Висш съдебен съвет неминуемо осъществяваше функциите си под сянката на съмнението, че е с политически приемлив на управляващата политическа сила персонален състав.

Общото събрание се свиква чрез писмено уведомление, отправено от Председателя на Управителния съвет най-малко 30 дни преди датата на неговото провеждане и съдържащо дневен ред, дата, час и място на провеждане. Общото събрание е законно, ако присъствуват повече от половината от членовете му. Ако в обявения ден и час не се яви необходимият брой членове, то се отлага с един час по-късно при същия дневен ред и се счита законно, независимо от броя на присъстващите.

Членовете на Съюза имат равно право на глас в Общото събрание. Гласуване по пълномощие не се допуска. Решенията на Общото събрание се вземат с обикновено мнозинство от броя на гласовете на присъстващите, с изключение на въпросите относно изменение на Устава на Съюза, сливането му с друго или други реорганизации, за които е необходимо мнозинство от 2/3 и мнозинство от 3/4 за прекратяването и разпределяне на имуществото му.

За обсъждане от Общото събрание не могат да се предлагат въпроси, които не са били включени в предварително приетия и обявен дневен ред. Гласуването е явно, освен ако събранието в конкретен случай не реши друго, при съблюдаване забраната на чл. 142, ал. 1 от ЗЛС. На заседанията на Общото събрание се води протокол, който се подписва от Председателя на Управителния съвет и неговия протоколчик.

На заседанията на секциите

Този подход на изпълнителната власт постепенно доведе до невъзможност да се утвърди съдебната независимост и обезсили капацитета на магистратската общност.

Порочният модел за конституиране на ВСС се мултиплицираше при назначаването на административни ръководители в съдилищата и прокуратурите. През изминалите двадесет години ролята на административния ръководител за кадровото развитие на съдиите и прокурорите, както и за управлението на съответното звено на съдебната власт, имаше решаващо значение. Този деформиран административно-команден модел за управление на съдебната система, който и до момента не е напълно преодолян, сериозно препятстваше утвърждаването на съдебната независимост.

До 2002 година назначаването на съдийска и прокурорска длъжност се извършваше без конкурс и по решаващата преценка на административните ръководители. Подобно бе положението и при израстването в кариерата – при повишаване в по-горен съд или прокуратура. До 2007 година не съществуваше изобщо система за оценка за работата на съдиите и прокурорите, която да служи като обективен критерий за кадровото развитие на магистратите. И до момента създаването и ефективното действие на обективна система за атестиране на съдиите и прокурорите е реален проблем, който пряко рефлектира върху съдебната независимост.

Кадровата дейност на отделните състави на ВСС е белязана от прояви на непотизъм, политически и лобистки зависимости. В отделни съдебни райони са наблюдавани фрапиращи случаи на семейни и роднински назначения.

Тези процеси доведоха до състояние на силно изразен дефицит на култура на независимост сред самата българска магистратска общност.

От друга страна, начинът на конституиране и статутът на ВСС не позволяват висшият кадрови орган на съдебната система да изпълнява основната си роля на защитник и гарант на съдебната независимост.

Основна характеристика на правовата държава е съществуването на независим съд, гарантиран както на законодателно равнище, така и на практика – в процеса на взаимодействие между изпълнителната и съдебната власт.

В дейността на институциите на Съвета на Европа са установени общоприети стандарти за независим съд. В редица решения на Европейския съд по правата на човека се приема, че за да се установи дали един орган може да бъде смятан за независим, трябва да се имат предвид начинът на назначаване на членовете му, техният мандат, съществуването на гаранции срещу натиск отвън. Не бива да се подценява и въпросът за видимостта – дали органът изглежда независим на обществото (Лангборгер, 16 юли 1971, Belilos, 29 април 1988, Procola, 28 септември 1995). Основна характеристика на независимия съд е възможността да действа без намесата и влиянието на изпълнителната власт, да основава

се водят протоколи, които се подписват от Председателя на секцията.

ИЗБОР И КОМПЕТЕНТНОСТ НА УПРАВИТЕЛНИЯТ СЪВЕТ (УС)

Управителният съвет се избира от Общото събрание за срок от три години. Член на УС може да бъде всеки, който е член на Съюза повече от две години и има значим принос за постигане на неговите цели. Управителният съвет се състои от пет до единадесет члена.

Член на Управителния съвет не може да бъде избран за повече от два последователни мандата.

Управителният съвет избира измежду членовете си Председател и Изпълнителен секретар.

Мандатът на членовете на Управителния съвет се прекратява с обявяване избора на новите членове, а на Председателя и на Изпълнителния секретар - с обявяване избора на новите Председател и Изпълнителен секретар.

Заседанията на Управителния съвет се свикват от Председателя му с писмена покана, отправена в седмичен срок преди датата на провеждане на заседанието. Поканата съдържа проект за дневен ред. В изключителни случаи заседание може да се свика по телефон, факс или с телеграма.

Заседанието е законно, ако на него присъствуват повече от половината от членовете на Управителния съвет.

. Счита се присъстващо и лице, с което има двустранна телефонна или друга връзка, гарантираща установяване на

решенията си върху собственото си свободно убеждение за фактите и правните основания, мотивирано единствено от събраните доказателства и законовите разпоредби. Трябва да съществуват законодателни гаранции, които да позволяват на съда да действа независимо, както и да се избягва и най-малкото подобие на зависимост.

С основополагащо значение за дефиниране на независимостта на съда са основните принципи на ООН за независимостта на съдебната власт (1985г.), Препоръки № R (94) 12 и № R (2010)12 относно независимостта, ефикасността и ролята на съдиите на Комитета на министрите до държавите-членки на Съвета на Европа. Всички аспекти на този въпрос са развити в становищата и в приетата на 17.10.2010г. Магна Харта на съдиите на Консултативния съвет на европейските съдии (ССЕJ). За актуалната ситуации в България са особено съществени принципните положения, отразени в Становище № 1 (2001) относно стандартите за независимост на съдебната власт и несменяемостта на съдиите, както и в Становище № 2 (2001) относно финансирането и управлението на съдилищата с оглед ефективността на съдебната власт.

В посочените аспекти на принципно формулиране на съдържанието и гаранциите на независимостта на съда, националните проекции на проблема на независимостта на българския съд са в следните насоки:

1. Проблеми с независимостта на съда на законодателно ниво:

Към настоящия момент Висшият съдебен съвет е постоянно действащ орган за съвместно управление на съда и прокуратурата. Персоналният му състав включва 11 членове, избрани от органите на съдебната власт и 11 членове, избрани от Народното събрание с обикновено мнозинство, без специално регламентирана процедура по номиниране и изслушване на кандидатите. С последните изменения на ЗСВ (чл. 19, ал. 2 и ал. 3) е направена минимална стъпка напред единствено за повишаване на публичността на избора, като е въведено изискването предложението за кандидатите за членове на ВСС и от квотата на Народното събрание, и от тази на съдебната власт да се правят до един месец преди провеждане на избора с обявяване на кратка биография за всеки на интернет страницата на Народното събрание и ВСС.

Европейската комисия за демокрация чрез право (Венецианската комисия) нееднократно е имала повод да изложи мнение за провежданата съдебна реформа в България. В становище от 22-23 март 1999 г. (CDL-INF (99) 5) комисията е изразила загрижеността си от политизирането на процеса на избиране на парламентарната квота на Висшия съдебен съвет. В последващо становище на Венецианската комисия относно проектозакона за изменение на Закона за съдебната власт, прието от комисията на 5-6 юли 2002 г. (CDL-AD (2002) 15), е отбелязано, че би било желателно да се деполитизира съставът на Висшия съдебен съвет. Същите заключения и препоръки са потвърдени и в

самоличността му и позволяваща участието му в обсъждането и вземането на решения. Вотът на този член се удостоверява в протокола от председателстващия заседанието.

Решенията се вземат с мнозинство от всички членове. Заседанията на Управителния съвет се провеждат най-малко веднъж на три месеца. Управителният съвет изработва процедурни правила за работата си.

Управителния съвет:

1. осигурява изпълнението на решенията на Общото събрание;
2. взема решения за разпореждане с недвижимото имущество на Съюза и одобрява извършените от Председателя разпоредителни сделки с движими вещи и други права;
3. подготвя и внася в общото събрание проект за бюджет и приема текущи изменения в него;
4. подготвя и внася в Общото събрание отчет за дейността на Съюза;
5. съхранява и води документацията на Съюза;
6. осъществява оперативно ръководство на Съюза;
7. определя необходимостта, броя, вида на сътрудниците на Съюза и техните възнаграждения;
8. приема и изключва членове на Съюза;
9. избира от състава си Председател и Изпълнителен секретар и ги освобождава от длъжност и отговорност;
10. утвърждава вътрешни правила с мнозинство от 3/5 от членовете си;
11. създава фондове и помощни органи;

становища на комисията № 444/2007 и № 515/2009. В последния споменат акт се отбелязва, че системата за избор на членове на Висшия съдебен съвет от квотата на парламента все още поражда риск от политизация и следва да бъде преразгледана.

Независимо от трайно повтарящите се препоръки на институциите на Съвета на Европа по отношение на законодателния статут на ВСС и ролята му в управлението на съдебната власт в контекста на гарантиране на независимостта, до момента статуквото остава непроменено.

Друг съществен проблем, който пряко рефлектира върху независимостта на съдебната власт, се корени в съществуващата система за оценка на дейността на съдиите, прокурорите и следователите. Практически липсва адекватен механизъм за оценка на дейността на магистратите, което прави кадровата политика на ВСС в голяма степен произволна. Това се дължи на отсъствието на постоянно действащ централизиран орган към ВСС, който да прилага единни и ясни стандарти при оценяването на всички магистрати.

На 04.01.2011 г. влязоха в сила изменения на ЗСВ, концептуално и технологично изготвени от изпълнителната власт в условията на ограничена публичност, които не отговориха на препоръките от последното становище на Венецианската комисия относно статута на ВСС и отново не създадоха гаранции за укрепване на независимостта на съда. Напротив, някои от съществените проблеми на кадровото израстване на магистратите, на независимостта на съда и на зависимостта на ВСС от изпълнителната власт се задълбочават:

1.1. В разпоредбата на чл. 37, ал. 4 ЗСВ вече е въведено изискването в постоянно действащата комисия на ВСС по предложенията и атестирането на съдии, прокурори и следователи да се обособят две подкомисии – 1. за съдии и 2. за прокурори и следователи.

Предприетата стъпка за сепариране на дейността на съвета по отношение на кадровите и дисциплинарните въпроси за съдии и прокурори обаче не е достатъчна и няма да доведе до съществена промяна в съществуващото положение.

В поредица от становища и препоръки институциите на Съвета на Европа настоятелно посочват, че съществен инструмент за гарантиране на независимостта на съдебната власт и ефективното ѝ управление е създаването на гаранции, че въпросите за статута на съдиите и прокурорите ще се решават по самостоятелен начин. Това се налага от спецификите на магистратските длъжности и най-вече от необходимостта да се гарантира независимостта на съда според стандартите на чл. 6 от ЕКПЧОС.

В цитираното по-горе становище № 515/2009 на Венецианската комисия изрично се констатира, че обединяването на правомощия на съдии, прокурори и следователи в един съдебен съвет (като правомощия за назначаване и наказание) е проблематично и следва да се преразгледа. Идентична препоръка е

12. взема решения за свикване на Общото събрание по предложение на Председателя на Управителния съвет;

13. взема решения по всички въпроси, които по Закон или според Устава не спадат в правомощията на друг орган.

Предсрочното освобождаване на член на Управителния съвет става с решение на Общото събрание по негово писмено искане или по мотивирано искане на член на Съюза, отправено до Председателя на Управителния съвет. Председателят на Управителния съвет представлява Съюза.

КОМПЕТЕНТНОСТ НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА УС:

1. свиква заседанията на Управителния съвет;

2. ръководи заседанията на Управителния съвет и председателствува Общите събрания;

3. изпълнява бюджета на Съюза и прави предложения за неговото изменение;

4. открива и закрива банковите сметки на Съюза и се разпорежда със сумите по тях;

5. назначава и освобождава служителите на Съюза;

6. отчита дейността си пред Управителния съвет;

7. може да делегира при отсъствие осъществяването на тези функции на Изпълнителния секретар.

отправена и в последната резолюция № 1730 (2010) на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа. В т. 7.2.2. се изискват гаранции за взаимна ненамеса на съдиите, прокурорите и следователите при решаване на специфичните въпроси в дейностите на всяка една от отделните магистратски професии в системата на Висшия съдебен съвет.

Създаването на две подкомисии за съдии и за прокурори в комисията по предложенията и атестирането, без реално отграничение на дейността на решаващия орган – ВСС – по кадровите и дисциплинарните въпроси, не води до ефективно разрешаване на съществуващия проблем. Подобна законна уредба само създава привидност, че този проблем е решен. Дори само като се отчете, че в същото време Комисията по дисциплинарните производства на ВСС, която предлага на съвета какви наказания да бъдат наложени на съдии и за прокурори, не е разделена на две подкомисии – за съдии и за прокурори. Същественото обаче е, че работата в отделните комисии ще се обезсмисли, след като решението с конкретни правни последици ще бъде вземано от единния колективен орган.

1.2. Сериозни притеснения за независимостта на ВСС се пораждат от разпоредбата на чл. 26а ЗСВ, който задължава всички членове на ВСС да предприемат необходимите действия за получаване на достъп до класифицирана информация, без да е упоменат срок, в който следва да се осъществи това. По отношение на членовете на ВСС, които не получават достъп до класифицирана информация, е предвидено да нямат право да участват в заседанията на колективния орган, на които се обсъждат документи, класифицирани по Закона за защита на класифицираната информация.

Идеята членовете на ВСС да бъдат подлагани на проверка от специалните служби (агенции и ведомства на изпълнителната власт) първоначално бе лансирана от министъра на вътрешните работи г-н Цветанов през месец април 2010 година по време и след среща с членовете на ВСС.

Със създаването на новия чл. 26а от ЗСВ изискването за допуск на членовете на ВСС до работа с класифицирана информация вече е законодателно възведено задължение.

Разглежданият текст поставя редица проблеми от гледна точка на нарушаване на независимостта на съда и принципа за разделение на властите, тъй като достъпът до класифицирана информация се разрешава от орган, конституиран от изпълнителната власт.

ВСС е неразделна част от съдебната власт и като върховен кадрови орган има решаващи функции за администриране на съдебната система. Членовете на съвета, макар и да не изпълняват дейност по правоприлагане, осъществяват функции, които пряко обслужват функционирането на съдебната система. В този смисъл, според точния смисъл и дух на конституционните разпоредби, членовете на ВСС са орган от системата на съдебната власт и за

КОМПЕТЕНТНОСТ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯТ СЕКРЕТАР :

1. организира и осъществява оперативното ръководство на дейността на Съюза;
2. съгласува своята дейност с Председателя на Управителния съвет;
3. осъществява пряко ръководство по отношение на служителите на Съюза;
4. отговаря за правилното и редовно водене на счетоводството;
5. организира изпълнението на решенията на ръководните органи на Съюза.

Разширеният управителен съвет (РУС) се състои от членовете на Управителния съвет и председателите на секции.

КОМПЕТЕНТНОСТ НА РАЗШИРЕНИЯТ УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ /РУС/:

1. разработва и приема планове за действие, стратегии за изпълнението им и други програмни документи;
2. предлага за обсъждане и приемане от Общото събрание на основни насоки за развитието на Съюза и обща програма за неговата дейност.
3. Разширеният управителен съвет взема решения според правилата за работа на управителния съвет.

тях следва да се отнасят правилата и изискванията за останалите магистрати.

Общо правило на българското законодателство е, че всички магистрати, включително и членовете на върховния кадрови орган ВСС, при изпълнение на служебните си функции имат *ex lege* (по право) достъп до класифицирана информация на принципа „необходимост да се знае“. Недопустимо е изпълнението на функциите на магистратите да се поставя в зависимост от решение на специалните служби за сигурност, взето след извършена проверка въз основа на оперативна информация в непрозрачна процедура, което дори не подлежи на съдебен или на друга форма на публичен контрол.

Подобна проверка от изпълнителната власт представлява безпрецедентна намеса на изпълнителната власт в управлението и администрирането на съдебната власт, тъй като разкрива широки възможности за създаване на тайни и нелегитимни зависимости на магистратите. Това опасение не е абстрактно. То намира опора в конкретни исторически събития, в многократно отправяните упреци към нереформиранията система на службите на МВР и в неконтролируемото използване на специални разузнавателни средства, резултатите от които напоследък често стават обществено достояние извън нуждите на конкретни наказателни производства.

Зависимостта на върховния кадрови орган или на кариерното израстване на магистратите от тайните служби и от процедури, които никога не дават публични резултати, е неприемлива в демократичното общество, защото не гарантира върховенството на закона. Разглежданото законодателно решение е в явно противоречие с конституционния принцип за разделение на властите и създава реална опасност за сериозно ограничаване на независимостта на съдебната власт.

1.3. Недостатъците на системата за атестиране на магистратите също не получиха своето разрешение с промените на ЗСВ, тъй като процесът в значителна степен се децентрализира и регионализира.

Наред със специализираната комисия по предложенията и атестирането на ВСС, с разпоредбата на чл. 39, ал. 3 и ал. 4 от ЗСВ се създадоха нови органи за оценка на магистратската работа - помощни атестационни комисии към съответните органи на съдебната власт, които са натоварени с периодичното атестиране.

Атестирането ще се извършва от комисията по предложенията и атестирането на ВСС в ограничени хипотези – за придобиване на несменяемост и в случаите на чл. 204, ал. 2 от ЗСВ при периодичното атестиране на административните ръководители, заместник – председателите на ВКС, ВАС и съдиите от ВКС и ВАС, заместниците на главния прокурор и на прокурорите от ВКП и ВАП, директора на Националната следствена служба и на следователите от Националната следствена служба). В преобладаващата част от случаите – при

ИЗБОР И КОМПЕТЕНТНОСТ НА КОНТРОЛНИЯ СЪВЕТ /КС/

Контролният съвет се състои от трима члена.

Член на контролния съвет може да бъде всеки член на Съюза.

Контролният съвет си избира Председател, който изразява становището му пред останалите органи на Съюза.

Мандатът на членовете на Контролния съвет се прекратява с обявяването на избора на новите членове, а на Председателя му - с обявяване избора на новия Председател.

ПРАВОМОЩИЯ НА КС:

1. следи за съобразността на решенията на Общото събрание и Управителния съвет със Закона, Устава и други вътрешни актове на Съюза;

2. предлага на Общото събрание отмяната на решения на Управителния съвет, които противоречат на Закона, Устава и други вътрешни актове на Съюза;

атестирането на редовите магистрати – дейността по оценяване ще се осъществява от помощните атестационни комисии по места. Тъкмо от тях в значителна степен ще зависи кариерното израстване на магистратите. Такъв регламент, в съчетание с въвеждането на местни конкурси за повишаване, създава реална опасност от цялостно регионализиране на решаването на кариерните въпроси за съдиите и прокурорите. Възможностите на ВСС да влияе и насочва процеса на кариерно развитие се ограничават. Намаляват се и възможностите за изграждане на единна и централизирана система за оценяване на дейността на магистратите, която да почива на еднакво приложение на обективни и справедливи критерии и показатели.

Вярно е, че помощните атестационни комисии са най-близо до оценяваните магистрати, но това само засилва възможността от влияние и намалява шансовете за обективност в оценката. Освен това, не бива да се пренебрегва фактическото състояние на системата, която в голямата си част включва магистрати, назначени преди 2002г., т.е. без ясна и предсказуема процедура, без проверка на квалификацията им.

През 2009/2010г. публично беше отразен скандал в съдебната система, свързан със съмнения за търговия с влияние на неизвестен дотогава гражданин (Красимир Георгиев, придобил публична известност като „Красьо“), за когото останаха опасения, че има силни нерегламентирани регионални контакти с магистрати, част от които кандидатствали за административни ръководители. Този скандал многократно беше изтъкван от представители на изпълнителната власт като доказателство за “нереформираност на съдебната система”.

Вместо обаче чрез механизмите на централизирания конкурс да се ограничат възможностите за зависимост на кадровото развитие на съдиите от съществуващи лични обвързаности, пристрастия и задкулисни интереси в отделните съдебни райони, промените в ЗСВ въведоха местните конкурси за повишаване и създадоха местни органи за оценка на квалификацията на магистратите.

Преимствата на системата за централизирано оценяване и атестиране са разгледани подробно в два последователни проекта по ФАР с участието на ВСС и с активното съдействие на испански и немски експерти. Според препоръките в заключителния доклад по проект ВГ/04/ІВ/ЈН/04 към ВСС трябва да се създаде централен орган по атестирането. В окончателния доклад на туининг проект по ФАР ВГ -07-ІВ-ЈН-07, който има за предмет усъвършенстване на функционирането на ВСС, по въпроса за атестирането е направена следната настоятелна препоръка: “*Единственият начин да се осигури унифицирано прилагане на критериите за атестиране за всички органи на съдебната власт в страната е създаването и функционирането на централен орган по атестирането към ВСС. Този орган трябва да бъде постоянен, което ще допринесе и за укрепване на капацитета на ВСС. Членовете на този централен постоянен орган трябва да бъдат*

АКТУАЛЕН СЪСТАВ НА УПРАВИТЕЛНИТЕ ОРГАНИ НА ССБ

*Председател на УС на ССБ-
съдия Мирослава Тодорова
(СГС)*

*Изпълнителен секретар на
ССБ и член на УС-съдия
Борислав Белазелков (ВКС)*

Членове на УС на ССБ:

*съдия Стоил Сотиров (ВКС),
съдия Ирина Петрова (САС),
съдия Яни Гайдурлиев (РС-
Бургас), съдия Живко Желев
(РС-Стара Загора) и съдия
Владимир Вълков (РС-София)*

Членове на КС на ССБ:

*съдия Мими Фурнаджиева
(ВКС), съдия Николай Гунчев
(АС-София град) и съдия
Екатерина Николова (РС-
Благоевград)*

обучени и опитни магистрати.”

2. Политическо нарушаване на независимостта на съда

Свободата от незаконно външно влияние съставлява общопризнат принцип, регламентиран както в Основните принципи на ООН, така и в Препоръка № R (94) 12 и в Препоръка CM/Rec(2010)12 на Комитета на министрите до държавите-членки на Съвета на Европа относно съдиите. В Становище № 1 (2001) на ССЕJ, т. 63 е припомнено, че практическото приложение на този принцип “изисква грижи, контрол и в някои случаи политическо възпиране.”

В Република България съдията е поставен в тежка зависимост от общественото мнение, създавано от произволните оценки на представители на изпълнителната власт за съда. Това е тревожна форма на открит натиск върху вътрешното съдийско убеждение, което съгласно закона следва да се формира единствено и само въз основа на събраните по делото доказателствени материали. Факт е, че трайната недемократична практика дейността на съда да бъде публично преценявана от МВР настройва обществото срещу съда. Като резултат българското общество формира ненавист към съда, представя си го като синоним на корупция, безотговорност и бездействие, като изразител на чужда воля – на финансови или политически интереси.

В контекста на множеството нерешени устройствени и кадрови проблеми на съдебната власт, използвайки опасната традиция от дългогодишното уронване на престижа на правосъдната дейност от предходни правителства, високопоставени представители на изпълнителната власт в многократни медийни изяви задълбочават кризата на общественото доверие в съдебната власт.

Съюзът на съдиите в България изпрати четири открити писма до министър-председателя и до заместник-министър председателя на 28.12.2009, 05.02.2010г., 26.02.2010г. и 22.07.2010г. Призовавахме да спрат публичните изявления, в които се коментират неприключили наказателни съдебни производства и се обсъждат съдебни актове, като някои се оценяват високо, а по отношение на други се отправят внушения, че са резултат на политически или криминални влияния или некомпетентност. Целта на публично изнесената ни кореспонденция беше да се спре поддържаната от изпълнителната власт конфронтация на гражданите със съда, като още през месец февруари 2010г. заявихме, че се обръщаме към българското правителство с доверие, защото считаме, че правовата държава е наша обща грижа.

Опасната тенденция да се насажда недоверие към дейността на съда чрез средствата за масово осведомяване не беше преустановена. Изявленията се правят от вицепремиер, който според социологическите изследвания се ползва с висок обществен рейтинг, а това е показателно за широките му възможности да въздейства при формиране на общественото

КОМИСИИ НА ССБ

В дейността си УС на ССБ се подпомага от ресорни комисии, в които участват съдии от различните съдилища и нива на съдебната система в страната, а именно:

1. КОМИСИЯ ПО ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ

2. ФИНАНСОВА КОМИСИЯ

3. КОМУНИКАЦИОННА КОМИСИЯ

4. ПРАВНО-ЕТИЧНА КОМИСИЯ.

Членове на разширеният управителен съвет /РУС/

Ангелов, Емил Кръстев

Съдия, Районен съд, Враца

Белазелков, Борислав

Съдия, Върховен касационен съд, София

Гунчев, Николай Гунчев

Съдия, Софийски

Административен съд,

София-град

Живков, Костадин Стилянов

Съдия, Окръжен съд,

Монтана

Иванов, Георги Христов

Съдия, Районен съд, Бургас

Иванова, Калина

Съдия, Районен съд, Благоевград

Лозанов, Люлин Венелинов

мнение.

Накратко ще маркираме примери, които ясно индикират сериозно нарушения баланс на дистанцията между изпълнителната и съдебната власт.

2.1. В хронологичен ред посочваме някои от публичните изказвания на вицепремиера и министър на вътрешните работи г-н Цветан Цветанов, които директно внушават недоверие в българското правораздаване, манипулират общественото мнение чрез изразяване на оценки и квалификации и представляват недопустим натиск върху дейността на съда. В отделно приложение цитираме дословно и без никакви граматически и смислови корекции думите, които будят тревога:

– През месец септември 2009 г. министърът категорично заяви, че е невъзможно полицейските служители, обвинени за смъртта на гражданина Ангел Димитров „Чората“, да са виновни. Изявлението беше направено непосредствено преди разглеждане на делото от Върховния касационен съд и след постановяване на осидетелна присъда, потвърдена и от въззивната инстанция.

– През месец декември 2009 г. министърът нееднократно публично поддържаше, че МВР е събрало “безспорни” доказателства срещу лица, заловени при действително впечатляващи полицейски акции. Отново чрез медиите той обяви, че при тези доказателства “няма европейски съд в Европа, който да не осъди тези лица на възможно най-високата присъда, която могат да получат”.

– В интервю за вестник “24 часа”, публикувано на 1 февруари 2010 година, министърът на вътрешните работи отправи тежки обвинения, че „съдът е съпричастен към всички тези убийства, които ставаха през тези години”. Г-н Цветанов изрази неудовлетворението си от съда („Никога не съм чул да има и декларация, в която някой от съда да се разграничава от мотивите за дадена произнесена присъда”) и предложи да бъде извършен своеобразен мониторинг на дейността на българските съдилища по наказателни дела от съдии от Европа и Америка.

– На следващия ден, 2 февруари сутринта, пред Българското национално радио г-н Цветанов посочи, че съдът (в случая Софийският апелативен съд) със свой конкретен съдебен акт е станал пречка за събиране на доказателства от разследващите органи.

– В средата на месец февруари 2010 година, по повод на друга полицейска операция, наречена „Октопод”, министърът на вътрешните работи даде серия от изявления в различни медии, с които изрази очакванията си съдът да постанови задържане под стража за определени обвинени лица. След произнасянето на апелативния съд министърът, недоволен от решението, заяви в медиите, че съдебният състав е “свързан с мафията”. Последваха серия от изявления на г-н Цветанов, с които пряко се внушаваше, че ще разследва за корупция съдиите, постановили актовете, които той не одобрява.

– В края на месец април 2010 година министърът на

Съдия, Окръжен съд, Видин
Петков, Петко Красимиров
Съдия, Районен съд, София-град

Петрова, Ирина Ставрева,
Съдия, Софийски
Апелативен съд, София-град
Радуловска-Маринова, Тая
Атанасова Съдия, Районен
съд, София-град
Сотиров, Стоил Христов
Съдия, Върховен
касационен съд, София
Тодорова, Мирослава
Стефанова Съдия, Софийски
градски съд, София
Тонева, Антония Иванова
Съдия, Районен съд, Стара
Загора
Цветков, Станислав Иванов
Съдия, Районен съд,
Севлиево

*Говорител на ССБ-съдия
Нели Куцкова (САС)*

*Административен секретар
на ССБ - Иво Емануилов*

вътрешните работи лансира публично идеята си за създаване на специализиран наказателен съд, който да разглежда дела за престъпления свързани с организираната престъпност и корупцията.

С измененията на ЗСВ, влезли в сила на 04.01.2011 г., такъв специализиран съд е създаден, въпреки че нито юридическата концепция за статута му, нито обществената необходимост за създаването му, бяха предварително убедително защитени в публичното пространство. Основателните притеснения за дейността на такава институция и за двузначното ѝ въздействие върху независимостта на цялата съдебна власт, изразени в медиите от журналисти, общественици и представители на неправителствени организации, останаха без отговор.

В мотивите към приетия от Народното събрание Закон за изменение на Наказателно-процесуалния кодекс, който ще влезе в сила от 12.08.2011 г., е посочено следното: “Основната цел на законопроекта е създаване на специализирани съдилища и прокуратури, чрез които да се постигне по-качествено правораздаване (постановяването на законосъобразни и правилни съдебни актове), от една страна, а от друга, да се създаде възможност за образуване, разглеждане и решаване на наказателни дела в разумни срокове. Чрез специализацията се очаква да бъдат постигнати следните резултати: повишаване на капацитета на разследващите органи, прокуратурата и съда; избор и назначаване на магистрати с по-високи професионални качества; полагане на специални грижи от страна на държавата чрез съответната материална и техническа обезпеченост.”

Изброените цели отново поставят под съмнение авторитета на правосъдието, тъй като показват грешна концепция за обосноваване на предлаганата структурна реформа, каквато по съществото си представлява създаването на специализиран наказателен съд. Тук не обсъждаме дали мотивите към законопроекта дават ясен отговор каква е обществената необходимост от създаването на такъв съд и дали се създават достатъчно сигурни гаранции, че тази структура няма да е извънреден съд, който да застраши основни човешки права. Констатираме, че заявените цели внушават недоверие в съществуващите към настоящия момент съдилища, без да се правят рационални стъпки за отстраняване на забелязаните от изпълнителната власт проблеми.

Качественото правораздаване следва да е цел на цялата съдебна система, а не на отделни съдилища. Това в пълна степен се отнася и до потребността от решаването на делата в разумен срок – право, гарантирано от ЕКЗПЧОС на всеки, изправен пред правосъдието. Изборът и назначаването на магистрати с високи професионални качества е предпоставка за качествено и ефективно функциониране на цялата съдебната власт и безусловно следва да е приоритет на държавата, който не може да бъде ограничаван до правораздаването по определен род дела и спрямо определени лица.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНТАКТ

Адрес по съдебна

регистрация:

София 1040, бул. Драган
Цанов, № 6

Адрес на централния офис:

София 1000, бул. Витоша №2,
Партерен етаж,

Съвещателна зала №4,
Съдебна палата

Телефон за контакт:

02/ 980 58 89

E-mail: office@judgesbg.org

***Номер на данъчна
регистрация: 2220085441***

БУЛСТАТ:121415520

Материално отговорно лице:

Мирослава Тодорова

Банкова информация:

УниКредит Булбанк клон

Батенберг

***IBAN (BGL): BG06 UNCR 9660
1010581007***

***IBAN (USD): BG45 UNCR 9660
1110581000***

***IBAN (EWR): BG68 UNCR 9660
1420317300***

SWIFT BIC код: UNCRBGSF

Венецианската комисия е изготвила становище, прието на 85-тата ѝ пленарна сесия на 17-18.12.2010г., по предложените законопроекти за изменение на НПК и ЗСВ относно създаването на такъв съд, в което се отбелязва, че принципно идеята за създаване на специализирани съдилища не е спорна в държавите-членки на Съвета на Европа. Комисията е отправила конкретни препоръки за уточняване на някои от предложените разпоредби в съответствие с европейските стандарти, като е изразила убеждение, че в този аспект показателно ще бъде как те ще се приложат на практика (т.17). В становището е изтъкнато, че конституирането на този съд ще покаже дали са спазени изискванията за безпристрастност и независимост, за да се осигури справедлив процес по смисъла на чл. 6 ЕКПЧОС. В такъв контекст се подчертава, че ако държавата се възползва от предвидената възможност в Конституцията да въведе специализирани съдилища, “изборът на кандидатите, номинирането им, изискваната квалификация ще бъдат съдбоносни при определянето на характера на съда – дали ще бъде специализиран, или ще се доближи до извънредните съдилища.”

От изложеното става ясно, че за преодоляване на опасенията от нарушаване на стандартите на ЕКПЧОС несъмнено се изисква създаването на ефективни гаранции. Тъкмо затова, обсъждайки риска от нарушаване на основните гаранции за справедлив процес при фактическото конституиране на специализирания съд, Венецианската комисия отново поставя въпроса за първостепенното значение на подбора на кадрите и оценката на тяхната квалификация.

Измененията на ЗСВ не осигуряват такива гаранции не само заради законодателно възприетия подход на регионализиране и децентрализиране на дейността по атестирането, но и поради отпадналото предложение в проекта да се завишат изискванията към решенията на ВСС, като изрично бъде регламентирано, че те се мотивират. В тази насока ЗСВ не беше променен, въпреки поредицата непрозрачни решения на ВСС, взети без яснота по въпроса защо един кандидат е предпочетен пред друг при назначаване на административни ръководители, за които случаи организациите на гражданското общество и медиите многократно алармираха.

– На 14 юни 2010 година в телевизионно предаване по “Нова телевизия” министърът на вътрешните работи Цветан Цветанов уведоми, че “до няколко седмици се очаква да бъдат внесени обвинителните актове за знакови престъпления, свързани с операциите "Октопод" и "Наглите". След четири-пет седмици вече ще има обвинителни актове, водили сме разговори с главния прокурор Борис Велчев да концентрираме максимално усилия”.

– На същата дата по повод на постановена оправдателна присъда от Софийски градски съд по делото, придобило известност като “братя Маргини”, министърът на вътрешните работи Цветан Цветанов заяви пред журналисти, че “с нереформираната съдебна система може да се обясни

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАПЛАЩАНЕ НА ЧЛЕНСКИЯ ВНОС

Размерът на членския внос е 60 лева годишно или 5 лв месечно.

Секциите, които са събрали членския внос за цялата текуща година от всички свои членове до 30.06, могат да задържат половината и да разходват тази част от членския внос за нуждите на секцията.

Разходването на тези средства се отчита пред УС в края на годината.

Данни, които следва да бъдат посочени в платежното нареждане при заплащане на членски внос индивидуално или по секции.:

1. При плащане от секция

Задължително трябва да се посочили секцията и за коя

оправдателната присъда на Маргините. Трябва да бъдем все пак с надеждата, че по предстоящите дела ще има осъдителни присъди".

Според Конституцията на РБ прокуратурата е част от съдебната власт, като прокурорите при упражняване на своите функции се подчиняват само на закона. Недопустимо е висш представител на изпълнителната власт да заявява вместо прокурора и преди той да се произнесе кога ще приключи досъдебното производство и какъв ще е резултатът от него. Според чл. 127 от Конституцията на РБ прокуратурата има суверенното право да реши срещу кое лице да повдигне обвинение, а според чл. 242-246 от НПК прокурорът по вътрешно убеждение решава какъв да е изходът от завършилото досъдебно производство.

Предварителната осведоменост на вътрешния министър по въпроси от компетентността на органите на независимата съдебна власт буди сериозно безпокойство, защото може да има две еднакво опасни обяснения: или министърът на вътрешните работи действително е фактор за въздействие върху независимото вътрешно убеждение на прокурора, или се опитва да създаде такава убеденост в обществото.

Същевременно коментарът на министъра на вътрешните работи във връзка с постановената оправдателна присъда, освен че отрича правомощието на съда да решава възложените му дела по вътрешно убеждение, основано на доказателствата по делото и закона, представлява груба форма на натиск върху следващите съдебни инстанции, които ще се занимават със случая. Този подход представлява и манипулация на общественото мнение, тъй като авторитетът на съда се подкопава тъкмо от представител на онова звено на изпълнителната власт, което има за задача да събира доказателства и да подпомага съда за правилното решаване на делата.

– На 25 юли 2010 година на пресконференция в МС министър-председателят коментира предишна присъда на гражданина Методи Иванов, в чието жилище органите на МВР открили боеприпаси и оръжие. Премиерът определи предходното осъждане като леко (тъй като е било наложено наказание пробация), изрече упреци срещу съдиите и публично призова председателят на ВКС “да излезе и да каже:”Сгрехихме с тази пробация”.

– На 4 август 2010 година министърът на вътрешните работи коментира пред националната телевизия БТВ съдебен акт, с който на обвиняемите, арестувани в полицейска акция, озаглавена “Килърите”, не е взета мярка за неотклонение задържане под стража. Министърът изтъкна, че заради освобождаването на обвиняемите може “да бъде отстранен някой от замесените, за да не се разплете веригата... Това нека да тежи на съвестта на съда и на съвестта на състава, който вчера взе решението за пускането им”.

– На 13 октомври 2010 година, след изменение на мярката за

година е заплащаният членският внос. Ако в сумата е включен встъпителен членски внос на новопостъпил член, това също се описва в платежното. Ако няма техническа възможност горната информация да се отрази в самото платежно, следва тя да се изпрати с отделно писмо (имейл) до Административния секретар на ССБ като пояснение и изрично да се посочат и членовете, за които е платен вноса или съответно встъпителната вноска.

2. При плащане от индивидуален член

Задължително в платежното нареждане да се посочват трите имена на лицето, съда, в който то работи, както и годината, за която се отнася членският внос. Ако се заплаща встъпителна вноска, последното също следва да се отрази в платежното.

Интернет сайт на ССБ:

<http://www.judgesbg.org/>

Facebook:

Съюз на съдиите България

неотклонение на обвиняемия Алексей Петров по наричаното в медиите дело “Октопод” от задържане под стража в домашен арест, интернет изданието “Правен свят” отрази изявлението на министъра на вътрешните работи пред медиите, че домашният арест не е “нормалната превантивна дейност и нормалната наказателна политика на държавата към лица, които са свързани с подобни деяния”. Министърът изрази опасенията си, че след промяната на мярката може да бъде оказан натиск върху свидетелите по делото. В същото издание е посочено обаче, че в продължаващото повече от половин година разследване голяма част от свидетелите вече са били разпитани пред съдия. А самият вътрешен министър в цитираното изказване е заявил, че прокуратурата ще е готова с внасянето на обвинителен акт до 10-15 дни.

– На 15 април 2011 година във вестник „24 часа” е отразено недоволството на министъра на вътрешните работи от размера на наложеното наказание с присъда на Софийския градски съд на Христо Ковачки (три години лишаване от свобода с изпитателен срок от три години), изразено с думите: "Престъпниците в България се чувстват в оазис от липса на правораздаване". Изказването е направено непосредствено след постановяването на присъдата преди тя да бъде протестирана от прокурора. По-нататък е посочено: „Министърът направи сравнение с ямболския кмет Георги Славов, който получил 8 г. ефективно на първа инстанция за нещо, за което после бил оневинен”. В същата публикация се съдържа и мнението на вицепремиера за това какъв трябва да бъде изходът на все още неприключил дори на първа съдебна инстанция процес – "Сложихме точка на престъпната група на Наглите, надявам се да не получат все пак условна присъда. Когато те са навън, нали не си представяте, че се занимават с изкуство или с музика? Те правят това, което са правили винаги, защото знаят, че няма абсолютно никаква ефективна правораздавателна система... Той (министър Цветанов) попита риторично и какъв е моралът на съдията, който пусна вкъщи баща от Смолян, изнасилвил дъщеря си.”

– На 08 май 2011 година във вестник „24 часа” е публикувано интервю с министъра на вътрешните работи г-н Цветанов, в което той отново коментира невлязлата в сила осъдителна присъда срещу Христо Ковачки и съобщава мнението си за виновността на друг гражданин с неприключило срещу него досъдебно производство – „Няма български гражданин, който да смята за справедлива тази присъда, която беше дадена за г-н Ковачки - доказва се, че има злоупотреба за 16 млн. лева и получава 3 г. условна присъда. Също случаят с Марин Стоянов - организатор на престъпна група в Германия, източила там над 360 000 евро. Тук той бе пуснат от Софийския апелативен съд. аз искам да попитам някой знае ли кои са тези трима съдии, които работят против авторитета на цялата правораздавателна система и държава и всъщност чий интерес те защитават? Защото този човек вече изчезна.”

ТЕМИ ВЪВ ФОРУМА НА САЙТА НА ССБ

*1. За _____ и _____ против
категоризацията _____ на
съдилищата.*

2. Европейско право

*3. Добри практики за
утвърждаване
върховенството на закона*

*4. Проблемът престъпление,
извършено от дете*

5. Критерии за атестация

*6. Проблеми, съпътстващи
правосъдието*

*!Всеки член може и сам да
поставя нови теми за
дискутиране във форума на
Сайта на ССБ, които
представяват интерес за
него или за гилдията като
цяло.*

– Министърът на вътрешните работи г-н Цветанов, макар и рядко, публично изразява и положителни оценки за работата на отделни съдии. За председателя на Пловдивския окръжен съд пред медиите е казано: “Той е един от може би най-стабилните съдии в България, който е получил най-добрата подкрепа както от министерството, така също от прокуратурата, така също и от обществеността, така също и от европейските ни партньори. И го давам за пример.” Изказването е отразено в интернет изданието “Медиапул” на 21.04.2010г. в критичен журналистически материал по повод продължително задържане на обвиняем, чиято законност се поставя под съмнение. Подобна положителна квалификация от министъра на вътрешните работи руши авторитета на правосъдието в същата степен, както и негативните коментари по неприключили наказателни производства, защото създава съмнения в безпристрастността на “похваления” съдия.

2.2. Както изрично е заявено в Становище № 2 (2001) относно финансирането и управлението на съдилищата с оглед ефективността на съдебната власт и член 6 на Европейската конвенция за правата на човека, т. 5, финансирането на съда, макар и част от държавния бюджет, не трябва да бъде предмет на политическа нестабилност. Основен принцип с конституционна регламентация (чл. 117, ал. 3 Конституцията на България) е, че решенията относно разпределението на средствата за съдилищата винаги трябва да бъдат вземани при строго съблюдаване на независимостта на съдебната власт.

Независимостта на съдебната власт в Република България беше узвена и в такъв аспект.

На 23.12.2009 г. вицепремиерът и министър на финансите Симеон Дянков отказа да изпълни решението на Висшия съдебен съвет за изплащане на определените средства за допълнително материално стимулиране на съдебната власт за 2009 г. Тъй като бюджетът на съдилищата е под разпореждане на Висшия съдебен съвет, отказът на министъра на финансите е в нарушение на закона. С това решение на практика се достигна до дерогиране на финансовата независимост на съдебната власт, с което се накърни базисен принцип на конституционната уредба (чл. 117, ал. 3 Конституцията).

От предоставената лаконична информация по въпроса от страна на министър Дянков и от непоследователната позиция на ВСС, която претърпя динамичен обрат в рамките на няколко дни, не стана ясно какви са причините да е налице реална липса на суми от бюджета на съдебната власт.

Случилото се е опасен прецедент на посегателство върху финансовата независимост на съдебната власт, защото неясно и без всякакъв надежден отчет води до промяна на бюджетната класификация.

Впоследствие изплащането на средствата за допълнително материално стимулиране на съдебната власт за 2009г. многократно беше използвано в медийни изяви на членове на правителството с

МЕДИИТЕ ЗА НАС

Мирослава Тодорова:
Политическата система няма интерес от силна независима съдебна власт

Радио Хоризонт:
(Интервю с журналистите Силвия Великова и Тая Милушева)

“Според нашето становище докладът на Европейската асоциация на съдиите (ЕАС) отразява съвсем точно актуалното състояние на взаимоотношенията между институциите и на независимостта на съда, заяви в предаването “Преди всички” Мирослава Тодорова, председател на Съюза на съдиите в България (ССБ), по повод изводите в доклада, че поведението на министъра на вътрешните работи Цветан Цветанов увеличава недоверието на общественото в

цел негативно настройване на гражданите срещу магистратите. Независимостта на бюджета на съдебната власт беше манипулативно конфронтирана със затрудненото материално положение на слабите социални слоеве в период на финансова криза. Бяха направени внушения, че финансовата независимост може да бъде нарушена, ако изпълнителната власт не е доволна от резултатите от дейността на съдебната. В предаване по национална телевизия (в предаването на „На четири очи“, излъчено на 24.06.2010г. по „Нова телевизия“) премиерът изрази конкретно несъгласие с постановени през седмицата съдебни актове и заяви, че е възможно да няма средства за допълнително материално стимулиране на магистратите в края на настоящата година, тъй като „за съжаление“ те не са ги „заслужили“ заради резултатите от доклада на Европейската комисия от проведения мониторинг.

Постигането на прокламираните от правителството цели за борба с организираната престъпност и корупцията са всеобщ стремеж на обществото в демократичната и правова държава. Те обаче не бива да служат като претекст за погазването на основни и общоутвърдени принципи и ценности и за политически натиск върху съда. Отделен е въпросът, че чрез тях се отклонява вниманието от съществените проблеми на съдебната власт и на слабостите в разследването на престъпления. Така се хаби и обществена енергия в погрешна посока.

Считаме, че е недопустимо да се води спор между изпълнителната и съдебната власт за това кое е правилното съдебно решение по конкретни дела. Също толкова недопустимо е да се иска от гражданите да бъдат арбитър в конфликт между двете власти. Такъв тип публично говорене нанася дългосрочни вреди върху правосъзнанието, създава предпоставки за опасен nihilism и не спомага за утвърждаване на върховенството на закона. Вредите вече са факт. Привеждаме като илюстрация само един от последните примери за публично оповестяване на критично ниския ръст на доверие в съда. На 11.05.2011 г. в медиите широко бяха разпространени резултатите от национално представително изследване, проведено миналата есен по проект на Центъра за изследване на демокрацията, за оценка на общественото доверие в наказателното правосъдие. Беше съобщено, че по-малко от половината българи (43.6%) дават добра оценка за работата на МВР, а два пъти по-малко оценяват положително съда (18.7%). Изводите на социолозите са за засилен страх у хората, че ще станат жертви на престъпление, че те дори приемат „престъпността като естествено проявление на живота в България“.

Изследването установява, че "практиката на МВР, демонстрираща полицейски действия по залавяне на заподозрени лица и прехвърляне на отговорността за последващите решения най-често единствено върху съда, носи положителни резултати единствено в краткосрочен план... В дългосрочен план това води до намаляване на доверието в ефективността на МВР поради оправдателни

съдебната система и излага на риск независимостта ѝ. "Това, което сме отбелязали в нашето собствено писмо до Европейската комисия с искане за назначаване на юридическа експертиза за независимостта на съда, показва, че това е дългосрочен процес. Той не започва от днес, не започва с това политическо управление, неговите корени са още в началото на прехода. Това, което се забелязва, е, че политическата система няма интерес от силна независима съдебна власт ... Това беше и нашата загриженост, с която поискахме ЕАС да изпрати делегация за установяване на фактите и да направи констатации въз основа на общоприети юридически критерии", каза Тодорова. Това, което се изисква, е компетентно управление на съдебната власт, смята тя. "В доклада на делегацията на ЕАС изрично във втория пункт на констатациите Висшият съдебен съвет е изведен като структурен проблем на системата, защото се фиксира проблемът с липсата на прозрачност при назначенията и повишенията на съдиите и административните ръководители, т. е. председателите на съдилищата и нежеланието на ВСС той по силата на законните си правомощия от Закона за съдебната власт да отстоява независимостта на

присъди или въобще невнасяне на обвинителни актове в съда за повечето случаи, в т.ч. и за такива със значим обществен интерес". Според изследователите, така се постига единствено противопоставяне на институциите, а ниското обществено доверие в съдебната власт се свързва с мнението на гражданите за корупцията в съда - едва 5% смятат, че съдиите не вземат подкупи. По думите на социолога Тодор Галев, отразени в интернет изданието „Медиапул“, българските граждани имат най-ниско доверие в наказателното правораздаване от всички граждани на ЕС.

По дефиниция съдът не може да бъде участник в спор с изпълнителната власт, респективно с онова нейно звено, което обслужва една от страните в наказателния съдебен процес. Затова не разполагаме с ефективни възможности сами да се противопоставим на опасната и безотговорна дейност по разграждане на авторитета на съдебната власт, така че тя да бъде преустановена. Имаме доверие обаче в съвременните постижения на правовата държава, в духа на европейската солидарност и в общото ни демократично бъдеще.

Основните задачи и цялата дейност на институциите на Съвета на Европа и на Европейския съюз по утвърждаване на категорични и ясни стандарти за демократичното устройство на правовата държава, включително и за независимостта на съда, ни мотивират да се обърнем към Вас с искане за извършване на юридическа експертиза на състоянието на независимостта на съда в Република България. Последната резолюция на ПАСЕ №1730 (2010) от 30 април 2010 г. за България ни дава увереност, че подобна експертиза би имала изключително полезен ефект както в стратегически план при провеждане на съдебната реформа, така и по отношение на всеки български съдия, който търси коректив при ежедневно отстояване на професионалната си независимост в условията на враждебна среда.

От името на Управителния съвет на Съюза на съдиите в България

Мирослава Годорова - председател

съдебната власт, като влиза в диалог с органите на изпълнителната власт", посочи председателят на ССБ. Всички наши действия са насочени към търсене на решение, подчерта тя. "Независимостта на съда не е привилегия на съдиите, това е постижение на правовата държава, предвидено е в гаранция на гражданите да получат право, еднакво спрямо тях, както и спрямо всички останали, защото правото защитава обществото не само от частен произвол, но включително и от държавен", изтъкна Годорова. Според нея изказванията на министър Цветанов показват неразбиране на основните проблеми и на пътищата, по които те следва да бъдат решени. "Ако има некомпетентни или корумпирани съдии, както министър Цветанов нееднократно е заявявал в множеството си изказвания, има измислени механизми, по които тези проблеми да бъдат преодолявани. Въпросът е, че до този момент това е само една куха фразеология", категорична бе тя. Имаме чувство за солидарност и знаем, че носим отговорност за общия имидж на съдебната власт, отбеляза председателят на ССБ. Тя обаче отрече, че става въпрос за солидарност от типа "Гарван гарвану око не вади". "Досега сме показали, че сме самокритични и ние сами

До Висшия съдебен съвет

Уважаеми членове на Висшия съдебен съвет,

Обръщаме се към Вас по повод на необходимостта от обективно разпределение на човешките и финансови ресурси на съдебната система с оглед натовареността на съдилищата. Изразяваме готовност да се включим с наши представители при обсъждане на проектите за решения, които ВСС предстои да изготви по тази тема и да съдействаме за изготвянето им.

Даваме си сметка, че качествено изпълнение на правораздавателната функция е в основата на утвърждаване авторитета на съдебната власт, за което всеки един от нас съдиите носи своята индивидуална отговорност. Същевременно обаче, постигането на тази цел пряко зависи от фактори, стоящи извън контрола на съдията и налагащи конкретно управленско решение от Ваша изключителна компетентност. Ако съдът дължи да се отзове в разумен срок на поисканата съдебна защита, способността му да стори това пряко зависи от наличието на ресурс и ефективното му използване. В контекста на посоченото, от изключително значение се явява материалното и кадрово обезпечаване на съдилищата. Съзнаваме сложността на проблема и разбираме, че той не може да бъде решен бързо и еднократно. Виждаме обаче, че в някои съдилища несъответствието между наличен и необходим ресурс за надлежно изпълнение на правораздавателната функция преминава всякакви разумни граници. Това изисква намиране на работещо решение в максимално кратки срокове.

Отговорното държавническо отношение към проблемите на съдебната система предполага всеки орган да даде своя принос към преодоляването им, огласено еднозначно в точки 33-36 от **Препоръка СМ/Рес(2010)12 на Комитета на министрите до държавите-членки относно съдиите: независимост, ефективност и отговорности**. От друга страна, убедени сме, че широкото обсъждане на проблема е реална предпоставка за намиране и на оптималното му решение, желание за което е изразено от членове на Съюза на съдиите в България.

Вярваме, че участието на по-широк кръг заинтересовани колеги в процеса на вземане на решение по този безспорно тежък въпрос би било средство за генериране на повече идеи. От полза би било и споделянето на реализирани вече организационни практики, с произтичащата от това възможност да бъдат подбрани и подкрепени най-удачните.

показваме проблемите и настояваме за тяхното решаване", обяви Тодорова. Няма механизъм, по който съдът да води спор с изпълнителната власт или да накара изпълнителната власт да поеме отговорност за политическото управление на съдебната власт в рамките на нейните конституционно предвидени пълномощия, смята тя. "От 2009 г. политическата квота във ВСС не е попълнена. В този смисъл агресивното говорене на министър Цветанов срещу ВСС за нереформираната съдебна система или за корумпираните съдии влиза в ясно противоречие с бездействието на властта да поеме отговорност", посочи председателят на ССБ.

**ПРАВЕН
СВЯТ**

Правен Свят:

Депутатите приеха промените в ЗСВ за статута на младшите магистрати. Разпределението като при социализма на младите юристи отпадна от проекта.

Народното събрание прие на второ четене поправките в Закона за съдебната власт (ЗСВ), отнасящи се до статута на младшите магистрати. Според ремонтираните текстове завършилите правните факултети се явяват на конкурс пред Висшия съдебен съвет

Използваните понастоящем критерии за оценка не натовареността следват събитията, което само по себе си съставлява проблем. Справедливостта като цел на процеса изисква обективна възможност за достъп до необходимата информация по всеки конкретен случай и време да бъдат проучени подробно и детайлно повдигнатите в процеса въпроси. За съжаление, практиката не сочи на работещи управленски решения за осигуряване на този ресурс. Нещо повече, проблемът се съсредоточава върху самия съдия. При безспорно необходимия времеви критерий, подобен подход поставя под въпрос качеството на съдебния акт, което обаче е определящо при оценка за удовлетвореността на обществения интерес. Считаме, че съотнасянето на двете понятия намира своя израз в изискването за **разумен** срок. Това от своя страна предполага обективно съществуващи ресурси и ефективното им използване.

Убедени сме, че съдията със своите действия и актове оказва непосредствено въздействие върху авторитета на съдебната власт като цяло. Той е лично задължен ефективно да използва признатия му при назначаване на длъжността интелектуален потенциал, както и постоянно да развива способностите си. Това обаче неминуемо изисква наличен психофизически потенциал. Използваме случая да напомним за изготвено вече и представено на Вашето внимание изследване за негативното отражение на прекомерното и продължаващо във времето натоварване върху личността на съдията. Психическото изтощаване, освен че вреди непосредствено на съдията, засяга и потенциала на системата да удовлетвори обществените очаквания. Ето защо намираме за необходимо да обърнем вниманието Ви и върху тази страна на проблема.

Уважаеми членове на Висшия съдебен съвет,

В духа на изложеното, изразяваме желание да бъдем информирани за предприетите инициативи, взетите до момента решения и да бъде осигурена възможност за участие в съответните работни групи на наши представители. Подчертаваме, че нашето участие няма да изисква финансови ангажименти от Ваша страна. Убедени сме, че от полза за правораздаването ще бъде, заедно да намерим решения за изработване на стандарти за материално, организационно и кадрово осигуряване, гарантиращи справедливо правосъдие в разумен срок.

Надяваме се на ползотворно сътрудничество за утвърждаване авторитета на съдебната власт.

Считаме, че ще бъде от полза за членовете на ВСС да се запознаят с Емпирично трудово-психологическо изследване на съдиите в България: "Стрес и справяне със стреса", автори д-р Пламен Димитров, проф Сава Джонев, което може да бъде прочетено на интернет страницата на Съюза на съдиите.

От името на Управителния съвет на Съюза на съдиите в България:

Мирослава Тодорова - председател

(ВСС). Тези, които го издържат, ще декларират пред ВСС за кои места кандидатстват. После отиват на задължително 9-месечно обучение в Националния институт на правосъдието (НИП). След края на курса отново ще има изпити. Окончателният бал ще представлява оценката от конкурса пред ВСС и тази след приключване на обучението в НИП. Най-ниската оценка за вход в системата е 4.50. Едва след това съветът извършва класирането според декларираните желания на кандидатите за младши магистрати. Неиздържалите изпита в института също ще връщат стипендията. Магистратите ще бъдат младши за срок от две години, а не три, както е сега. След първата година младшите магистрати могат да бъдат командирани като редови районни съдии и прокурори. Текстове бяха приети от Народното събрание почти без дебат. Единствено Михаил Миков възрази срещу промените. Според него формалното въвеждане на това обучение ще създаде сериозни затруднения при развитието на кадрите. "Не приемам цялостната философия на внесения законопроект и е показателно отсъствието на министъра на правосъдието в пленарна зала. Той се скри зад вносителите на законопроекта. Така 2-жа министърът ще може да е чистичка, въпреки че тя е инициатор на промените", каза още Михаил Миков. Първоначалната идея бе младшите магистрати да бъдат назначавани по разпределение от ВСС. Срещу това скочиха от Съюза на

МЕЖДУНАРОДЕН ОПИТ

Март '2011,Холандия-Работно посещение на делегация на ССБ по Проекта "Организационно укрепване на ССБ" на Програма МАТРА.

На 28-31 март 2011 г. делегация на Съюза на съдиите в България гостува на Съюза на съдебната власт на Нидерландия и Холандския в Хага по повод редовно заседание на Общия съвет на ССВН. Делегацията бе в състав: Мирослава Тодорова, Живко Желев, Яни Гайдурлиев, Николай Гунчев, Станислав Цветков и Ива Пушкарлова.

Съюзът на съдебната власт на Нидерландия /ССВН/ Nederlandse Vereniging Voor Rechtspraak /NVvR/ е неправителствена организация, в която членуват около 75% от магистратите – съдии и прокурори в Кралство Холандия, чийто общ брой е 2500 души.

Организацията е основана през 1923г. и е със седалище в Хага. От 1957г. тя е призната официално от правителството като представляваща цялата съдебна власт в Кралство Холандия. Членството в ССВН не е задължително, но поради изключително високия и авторитет и обстоятелството, че е единственото сдружение на съдиите и прокурорите, което ги представлява в отношенията им с другите държавни институции и по-специално в тези с Министерството на правосъдието, тя се ползува с висока популярност сред магистратите. Освен съдии и прокурори в

съдиите, който заяви в писмо до НС: "Тези младши съдии са голямата надежда за съдържателното и ефективно реформиране на съдебната власт. Техните постижения да влязат в системата и да се утвърдят като достойни професионалисти по предвидими и честни правила се отчитат като един от малкото безспорни успехи на реформата. Ако предлаганите промени отблъскват от съдебната система хора като тях, стои въпросът кого се опитват да привлекат". Друга поправка в съдебния закон гласи, че в шестмесечен срок от влизането в сила на промените всички действащи магистрати трябва да декларират, че не участват в партии или търговски дружества. И сега има такова изискване, но нямаше посочен срок.

Вносител на въпросните поправки бе депутатът от ГЕРБ Емил Радев. Наскоро "Правен свят" съобщи, че съпругата му е назначена за главен секретар на Върховния административен съд само два дни, преди той да се опита да вкара лобистки текстове в ЗСВ за председателя на ВАС.

асоциацията могат да бъдат приемани по решение и покана на Управителния съвет и други лица, които със своите научни познания или своята дейност биха могли да способствуват за постигане на нейните цели.

Съюзът на съдебната власт на Нидерландия функционира като профсъюз и като професионално сдружение. В качеството си на профсъюз тя сключва с Министерството на правосъдието на всеки три години колективни договори относно условията на труд и заплащането на магистратите. Освен това тя консултира Министъра на правосъдието по въпросите свързани със статута, заетостта, професионалното развитие и обучение в рамките на съдебната власт. Осигурява и защита на отделни свои членове, в случаите на възникнали между тях и работодателя конфликти, чрез доверено лице или чрез наемане на адвокат.

Като професионално сдружение ССВН дава експертни становища за промени в законодателството. Това правомощие е законодателно уредено, като срещу тази своя дейност асоциацията получава от правителството финансови средства. Финансирането на ССВН става по два начина: чрез членски внос, който формира 40 % от бюджета и плащане от Министерството на правосъдието / субсидия/, която формира останалите 60 % на бюджета. Условието срещу което се отпусна сумата от бюджета е, тя да не финансира дейностите на съюза свързани със синдикалните му функции. Членският внос се варира в зависимост от възнагражденията на лицата, които го заплащат, като е в границите от 85 до 250 евро. Събираемостта му е около 97 %.

Членовете на ССВН са организирани в секции, но не на териториален признак, а съобразно заеманата от тях позиция в съдебната власт. Съществуват секции на първоинстанционните съдии, на апелативните и върховните съдии, както и секция на прокурорите. Функционалното обособяване на секциите в ССВН позволява да се обхванат общите проблеми на работещите в Структурата на съдебната система на Кралство Холандия, която включва 19 броя окръжни / първоинстанционни съдилища/, 5 апелативни /второинстанционни съдилища/ и Върховен касационен съд.

Представители на всяка една от тези секции образуват Общото събрание на съюза което провежда редовни заседания четири пъти в годината. Работата на управителния съвет и Председателя на сдружението се подпомага от комисии и от постоянно действаща администрация. Тя е в състав от осем души, като преди 2009г. те са били държавни служители към Министерството на правосъдието, като след това са преминали към асоциацията.

Актуални за дейността на ССВН към настоящия момент са въпросите свързани с предлаганата от Министерството на правосъдието реформа на съдебната карта, която предвижда намаляване на броя на окръжните съдилища от 19 на десет, както и планираното увеличаване на държавните такси за разглеждане на делата. Позицията на ССВН е, че осъществяването на такива

СРЕЩИ НА УС НА ССБ С ЧЛЕНОВЕТЕ ПО СЕКЦИИ

В периода март-май 2011г, УС на ССБ организира провеждането на срещи с членовете на Съюза, във връзка с поставените стратегически цели на Съюза, по темите обявени във форума на Сайта на ССБ и за запознаване с проблемите на съдиите по места. Цел на срещите бе също и приобщаване на членовете от секциите към дейността на Съюза .

В този период представители на УС на ССБ се срещнаха с членове на Съюза в градовете: Пловдив, Монтана, Враца Смолян, Габрово и Варна.

промени не бива да доведе до нарушаване на правото на справедлив съд, гарантирано от чл.6 на ЕКПЧ. Освен това, асоциацията разработва Етичен кодекс на магистратите в Кралство Холандия.

В обобщение може да се каже, че Съюзът на съдебната власт на Нидерландия е изключително полезен партньор за Съюза на съдиите в България. Въпреки наличието на значителни разлики в законодателната уредба и статута на магистратите в двете страни, много полезен е опитът на холандската асоциация в изграждането на конструктивни и основани на взаимно доверие отношения между законодателна, изпълнителната и съдебната власт. Сътрудничеството между двете организации следва да продължи, както в рамките на съвместни проекти, така и чрез дейността им на членове на Европейската асоциация на съдиите.

В следващия брой на бюлетина очаквайте продължение по темата относно статута и взаимоотношенията на Съюза на съдебната власт на Нидерландия и Холандския с ВСС, Върховния съд и с Министерството на правосъдието на Кралство Холандия.

ПРЕДСТОЯЩО

ПРЕДСТОЯЩИ МЕРОПРИЯТИЯ

27-28.05.2011г. - В Съдебната палата на гр.София ще се проведе заключителната Конференция , във връзка с приключване на Проекта по Програма МАТРА
“Организационно укрепване на ССБ”

27.05.2011г. В Благоевград ще се организира и проведе Обучение на Тема “Работа с медиите”. В обучението ще се включат медийните консултанти на Съюза- журналистите Силвия Великова и Димитър Абрашев.